

Özet Metin

OECD Ekonomi Tahmin Raporu 73 / Haziran 2003

Overview

OECD Economic Outlook 73 / June 2003

Turkish translation

Bu özet metinler, OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.
Bunları ücretsiz olarak OECD Sanal Kitabevinden temin edebilirsiniz:
www.oecd.org/bookshop/

Bu Özet Metin resmi bir OECD çevirisi değildir.

ORGANISATION FOR ECONOMIC CO-OPERATION AND DEVELOPMENT

EKONOMİK İŞBİRLİĞİ ve KALKINMA ÖRGÜTÜ

BAŞYAZI: İLERLEYEN AMA GÖZ DOLDURMAYAN BİR İYİLEŞME

Bir önceki *OECD Ekonomi Tahmin Raporu* altı ay önce yayımlandığından bu yana, OECD içerisindeki büyüme hayal kırıklığına yol açan bir seviyede kaldı. ABD'deki iyileşme hâlâ hassas ve beklendiğinden biraz daha zayıf olurken, euro bölgesindeki ekonomiler zaten mütevazı olan tahminin büyük bir farkla altında kaldılar. Japonya'da ihracat ve yatırım alanlarındaki değişken hareketler gerçek bir iyileşme sağlayacak genişliğe ulaşmadı.

Bu yeni ekonomik zayıflık döneminin birçok nedenleri var ve bunların her birinin önemini değerlendirilmesi hiç de kolay bir iş değil.

Petrol fiyatları ile ilgili endişeler, savaş karşısında duyulan kaygı, terörizm ve salgın hastalık korkusu, uluslararası yönetim konusunda güven kaybı... Jeopolitik ve psikolojik denilen bu etmenlerin listesi epey uzun. Bunların iş dünyasında ve tüketiciler arasında son zamanlarda görülen güven erozyonundaki rolleri ise gerçekten bir hayli elle dokunulur boyutta.

Bununla birlikte, kamuoyunda çok tartışılmasına rağmen, bu istikrarsızlık unsurlarının dünya çapındaki iyileşmeye şekil verecek bazı önemli ekonomik konuları gölgelememesi gerekir. Irak'ın hızla yeniden inşasının ve daha güvenli bir dünya doğrultusunda olumlu ilerlemeler kaydedilmesinin bu yönde yardımcı olacağı açıktır, ama öncelikle ekonomik alanda yeniden yeterince hız kazanılmadıkça bunlar sağlıklı bir iyileşmeye yol açmayacaktır. Bu hız ise OECD ekonomilerinin (aşırı yatırım, hisse senedi fiyatlarında yaşanan enflasyon, bilanço zafiyetleri gibi) geçmişteki dengesizliklerden ne ölçüde kurtulduklarına ve bunun ekonomik politikalarla ne kadar desteklendiğine bağlıdır.

Ağır basan belirsizliklere ve faaliyetlerdeki halihazır zayıflığa rağmen, bu Tahmin Raporu, göz doldurucu olmamakla birlikte, dünya çapında ilerleyen bir iyileşmeyi yine de en muhtemel senaryo olarak görmektedir. Durgunluğa geri dönüş, toptan olasılık dışı bırakılmazsa da, düşük olasılıklı bir sonuç olarak görülmeye devam etmektedir.

Bu ağır aksak, ama hiç de felaket niteliğinde olmayan senaryo, mevcut riskler dengesinin dikkatle değerlendirilmesine dayanmaktadır. Son jeopolitik gelişmelere bakılırsa, en büyük risk kaynağının artık geride kaldığı görülüyor. Savaşın son bulup Irak petrol sahalarının güvenliğinin sağlanmasıyla, dünya ekonomisini durgunluğa sürükleyebilecek kesin bir petrol krizi tehlikesi azalmış bulunuyor. Ancak, daha dağılmış da olsa, ekonomik ortamın hâlâ güvensiz olduğuna dair algılama bir süre daha ağır basarak, yatırım ve başlıca dayanıklı tüketim mallarına yapılan harcama alanlarındaki "bekle ve gör" tutumları devam edebilir.

Ekonomi cephesinde, daha önce iyileşmenin önünü tıkayan engellerden bazıları giderek ortadan kaldırılmış bulunuyor. Bu, özellikle ticari harcamalar için geçerli. ABD'de kuruluş sermayesinin aşırı

yüksekliği büyük oranda giderilip yatırımlar istikrara kavuşarak büyük bir negatif büyüme unsuru ortadan kaldırıldı. Ticari harcamalar artık ekonomik kontrolü tüketicilerin elinden almaya daha uygun bir konuma sahip bulunuyor. Avrupa'da stoklar genel olarak hafif bulunup ekonominin yeniden hareketlenmesinde yararlı bir rol oynayabilir. Daha genel olarak, OECD çapındaki maliye ve para koşulları, yeni başlayan bir iyileşmenin desteklenmesi için yeterince olumlu bir durumda olmaya devam ediyor.

Daha az olumlu bir not olarak ise, ücretlilerin işgücü pazarındaki olumsuz gelişmelerden hala endişeli oldukları bir ortamda tüketici taleplerinin hız kazanmasının muhtemelen biraz daha zaman alacağı ve konut sahiplerinin başta Birleşik Krallık ve ABD'de olmak üzere emlak piyasalarında aşırı yükselen fiyatların düşmesine tanık olabilecekleri söylenebilir.

Daha önceki aşırı yatırımdan miras kalan zayıf bilançoların yeniden yapılandırılması da iyileşmeyi yavaşlatabilir. Bu sadece ABD ve Birleşik Krallık'taki tüketiciler için geçerli olmakla kalmayıp, aynı zamanda kârların gerilediği, borçlanmanın yüksek seviyeleri bulduğu Avrupa'daki firmalar için de geçerli olabilir. Aşırı borçlanarak finansman sağlamanın çarpıcı örneği olarak, bu *Tahmin Raporu*'nun IV. Bölümünde biraz ayrıntılı şekilde incelenen telekomünikasyon sektörü gösterilebilir. Ne kadar önemli boyutta olsa da, mevcut mali güçlükler, ekonomik reformlar sürecinin ve telekomünikasyon pazarlarının daha fazla dışa açılmasının ertelenmesi için gerekçe olmamalıdır.

Telekomünikasyon sektörü örneği dışında, siyasal karar mercilerinin karşı karşıya buldukları çetin sorunlardan biri de, tam anlamıyla bir iyileşmenin gerçekleşmesini beklemeden ekonomik reformların kararlılıkla sürdürülmesi gerektiğidir. Yetkili makamların bir yandan tekrar güçsüzleştiği takdirde ekonomiye destek olmak amacıyla kısa vadede müdahale etmeye hazır olduklarını gösterirken, öte yandan güvenin yeniden sağlanması amacıyla ekonominin aktörlerine uzun vadeli bir yön ve yönetim duygusu kazandırmaları şeklinde, "iki koldan" yürütecekleri bir strateji gerekmektedir.

Önce makro-ekonomik politikalara bakılırsa, otomatik istikrar faktörlerinin kullanılması dışında, mali politikalar için fazla manevra alanı kalmadığı görülüyor. OECD çapında kamu açıkları 2003 yılında GSMH'nin yüzde 3,5'ünü bulacak. Bu belirgin kötüleşme, vergi alımlarındaki dönemsel bir zayıflamadan kaynaklanıyor, ama aynı zamanda temeli oluşturan ve düzelmesi hem epey zaman, hem de çaba gerektirecek olan kamu finansmanındaki ciddi bir kötüleşmeyi de yansıtıyor. Emeklilik ve sağlık hizmeti sistemlerindeki reformun yavaşlığı nedeniyle birçok ülkede nüfusun yaşlanmasına bağlı olarak öngörülen açıklar büyük olduğu için, böylesine derin bir açık içerisine düşülmesi çok daha kaygı verici. Gerçekten de, artık bazı ülkelerin mali durumlarını hiç gecikmeksizin güçlendirme sürecine girmekten başka seçenekleri kalmamıştır. Akıllı mali politikalar yürütülmesi, istikrar politikalarının uygulanması açısından da zorunludur, çünkü bunlar uzun vadeli faiz oranlarında erken sıçramalardan kaçınılmasına yardımcı olacaktır.

Bu bağlamda, iyileşmenin yönetiminde en uygun araç para politikasıdır. Şu anda para koşullarının ABD'deki konjunktürel duruma iyi ayak uydurmuş olduğu görülmele birlikte, önümüzdeki birkaç çeyrek yıl boyunca çekirdek enflasyon düşerken büyümenin potansiyelin altında kalabileceği euro bölgesinde önemli bir rahatlama sağlanmasında yarar olabilir. Japonya'da mali sektörün kesin bir şekilde yeniden yapılandırılmasıyla birlikte daha atak olarak likidite sağlanması tavsiye edilebilir.

Ekonominin yeniden hız kazanması için, ekonomik reform konusunda yeniden kararlılık gösterilmesi birçok OECD ülkesinde temel öneme sahip olacaktır. 1980'lerde kişi başına düşen GSMH bakımından ABD ile boy ölçüşmekten çıkıp 1990'larda 2. Dünya Savaşından bu yana ilk kez

gerileme gösteren Japonya'da ve Avrupa'nın büyük ülkelerinde ekonomik reform gereği çok güçlü bir biçimde kendini hissettirmeye devam etmektedir. Ağırlık verilmesi gereken alanlar bu *Tahmin Raporu*'nun V. Bölümünde özetlenmektedir.

Orta vadede potansiyel büyümeye hız kazandıran bu reformlar, kısa vadede, ekonomilerin konjunktürel şoklar karşısındaki dayanaklılığını da artırabilir. Bu raporda belirtildiği üzere, bir yandan geçtiğimiz on yıl içerisinde en hızlı büyüme gösteren ülkeler aynı zamanda şoklara en kolay bir şekilde direnç gösterebilen ülkeler olurken, öte yandan uzun vadede en kötü performans gösteren ülkeler aynı zamanda geçtiğimiz üç yıl içerisinde eğilimden en büyük sapma yaşayan ülkeler olduysa, bu yalnızca bir rastlantı olmayabilir.

Uzun vadeli bir yön duygusu kazandırılmasının anlamı, birçok ülkede, büyüme için iddialı bir gündem saptanıp yaşama geçirilmesidir. Bunun amaçları, ABD'de daha iyi kurumsal yönetimden Avrupa ve Japonya'da istihdam ve üretkenliğin artırılmasına dek çeşitlilik gösterecektir. Yapısal zayıflıkların sağlıklı bir iyileşmenin önünü tıkadığı Almanya'da, halen işgücü pazarları ve sosyal güvenlik kurumları üzerinde odaklanan ve tam olarak yaşama geçirildiği takdirde ekonominin büyüme potansiyelinin zincirlerinden boşanmasına yardımcı olacak iddialı bir reform planı tartışılıyor.

Diplomatik sürtüşmeler ve ortaklaşa yönetim konusunda güven kaybı yaşanan bir dönemde, ticaret görüşmelerinde ilerleme sağlanması da önem taşıyacaktır. Daha genel olarak, dünya çapında refah için uluslararası ekonomik bütünleşmenin korunup güçlendirilmesine yönelik çabalar gerekli olmaya devam etmektedir. Bu *Tahmin Raporu*'nun VI. ila VIII. Bölümlerinde özetlenen OECD'nin son ampirik araştırmaları, düzenleme yapılarında iyileştirmeler yaparak doğrudan yabancı yatırımların nasıl teşvik edilebildiğini göstermektedir. Dünya ekonomik sisteminin güvenliğinin artırılması yoluyla korunması kesinlikle merkezi bir öneme sahip olmakla birlikte, sermaye akışını kolaylaştırıcı proaktif önlemler ve bunlarla ilgili bilgi ve uzmanlık da yaşamsal değer taşımaktadır.

16 Nisan 2003

Jean-Philippe Cotis
Baş Ekonomist

**Bu Özet Metin, aslı aşağıdaki İngilizce ve Fransızca isimler altında
yayınlanan bir OECD yayınının kısaltılmış çevrisidir:
OECD Economic Outlook: June No. 73 Volume 2003 Issue 1
Perspectives économiques de l'OCDE: juin n° 73 Volume 2003-1
© 2003, OECD.**

OECD yayınları ve Özet Metinleri www.oecd.org/bookshop/ adresinden temin
edilebilir

*“Online Bookshop” (Sanal Kitabevi) ana sayfasındaki “Title search” (yayın arama)
kutusu içine “overview” (özet metin) girin ya da kitabın İngilizce ismini yazın
(Özet Metinler kitabın İngilizce aslı ile bağlantılıdır).*

*Özet Metinler, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü'nün Haklar ve Çeviri
birimi tarafından hazırlanmıştır.*

e-posta: rights@oecd.org / Faks: +33 1 45 24 13 91

© OECD, 2003

Bu *Özet Metin*, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla
çoğaltılabilir.